

Zápisnica z Valného zhromaždenia Učenej spoločnosti Slovenska dňa 12.12.2018

Miesto

Auditórium QUTE, Centrum pre výskum kvantovej informácie, Fyzikálny ústav SAV
Dúbravská cesta 9, Bratislava

Prítomní

akademičky a akademici UČSS
asistentka UČSS

Program Valného zhromaždenia UČSS

1. Úvodný príhovor predsedu UČSS – prvý rok súčasného funkčného obdobia
2. Problémy vysokého školstva na Slovensku – prof. Jozef Masarik
3. Závery prvého stretnutia pracovnej skupiny SAV a VŠ – prof. Oľga Križanová
4. Voľby nových členov UČSS v roku 2019 – prof. Peter Moczo
5. Rôzne

Zasadanie otvoril predseda UČSS prof. Moczo. Na úvod si členovia UČSS uctili minútou ticha pamiatku prof. RNDr. Emila Palečka, DrSc.

Úvodný príhovor predsedu UČSS – prvý rok súčasného funkčného obdobia

Následne prof. Moczo predniesol stručný prehľad činnosti Rady UČSS v prvom roku súčasného funkčného obdobia. Zdôraznil nový názov učenej spoločnosti – Učená spoločnosť Slovenska – a nové pomenovanie členov UČSS – akademik UČSS/akademička UČSS. Tiež poukázal na fakt, že bola vytvorená nová web stránka UČSS, v krátkosti stránku predstavil. V kolónke Veda a výskum by mali byť uvedené najlepšie vedecké výsledky, čo sa doteraz nestalo. Je veľmi dôležité začať uverejňovať informácie o najlepších výsledkoch slovenskej vedy na webe UČSS tak, aby boli prístupné pre verejnosť, študentov a školákov. Vyzval preto členov UČSS, aby boli v tomto iniciatívni. Ďalšia časť prezentácie bola venovaná problematikám, ktoré sa doteraz nepodarilo vyriešiť. Hlavným takýmto problémom je presadiť sa stanoviskami UČSS v médiach a zvýšiť povedomie o UČSS. Problémom sú aj členovia, ktorí sa nezúčastňujú zasadaní UČSS a nekomunikujú. Problému sa bude venovať nasledujúce Valné zhromaždenie. Prezentácia Prof. Mocza je uverejnená na webovej stránke UČSS.

Problémy vysokého školstva na Slovensku

Ďalšia časť Valného zhromaždenia bola venovaná problémom vysokého školstva na Slovensku. K tejto problematike mal prednášku prof. Jozef Masarik, dekan Matematicko-fyzikálnej fakulty UK v Bratislave a predseda Rady APVV. Vo svojej prezentácii sa dotkol otázky postavenia vysokých škôl v spoločnosti. Zdôraznil, že všetky vlády Slovenskej republiky od jej vzniku deklarovali vo svojich programových vyhláseniach školstvo ako jednu zo svojich priorít. Reálna situácia je však diametrálne odlišná. V súčasnosti sú vysoké školy nereformované a podfinancované, čo má za následok nízku kvalitu vzdelávania na vysokých školách. Okrem toho je sieť VŠ na Slovensku predimenzovaná. Najväčším problémom je rozvrát systému vzdelávania, čo je dôsledkom doterajších reforiem a nedostatočného financovania školstva a vedy. Nedá sa očakávať kvalitné školstvo a súčasne byť na jednom z posledných miest v EÚ vo financovaní školstva a vedy. Prof. Masarik na záver skonštatoval, že Slovensko neutiahne veľa naozaj špičkových vysokých škôl a nekvalitné nepotrebuje. Prednáška prof. Masarika je uverejnená na webovej stránke UČSS.

V krátkom príhovore vystúpila aj prof. Križanová, ktorá informovala o prvom stretnutí pracovnej skupiny zameranej na SAV a VŠ. Informovala členov UČSS o vytýčení tematických okruhov, ktorými sa pracovná skupina bude zaoberať. Materiál zo zasadania pracovnej skupiny SAV-VŠ je uverejnený na webovej stránke UČSS.

Voľby nových členov UČSS v roku 2019

V ďalšom bode sa Valné zhromaždenie UČSS zaoberalo metodikou voľby nových členov. Prof. Moczo uviedol, že voľby do UČSS budú vyhlásené na jarnom valnom zhromaždení UČSS. Prezentácia návrhov na kandidátov, ako aj samotné hlasovanie sa uskutoční na jesennom zasadaní UČSS. Pripomenul, že za členov Učenej spoločnosti sa navrhujú špičkoví vedci, ktorí dosiahli mimoriadne vedecké výsledky s významným medzinárodným ohlasom. Veľký dôraz treba klásť aj na komplexnosť vedeckej osobnosti a predpoklad záujmu o aktívne pôsobenie v Učenej spoločnosti. Vyzval členov UČSS, aby navrhli nových členov z vysokých škôl, SAV, rezortných ústavov a zahraničia.

Uznesenie Valného zhromaždenia UČSS

Valné zhromaždenie schvaľuje

1. vyhlásenie volieb nových členov UČSS na jarnom VZ
2. prezentáciu kandidátov na členstvo v UČSS na jesennom VZ
3. použitie komplexnej charakteristiky pre uchádzačov o DrSc

Valné zhromaždenie berie na vedomie

1. informáciu prof. Jozefa Masarika o stave vysokého školstva na Slovensku
2. informáciu prof. Olgy Križanovej o rokovaní PS pre SAV a VŠ

Nová asistentka Učenej spoločnosti

Predseda UČSS prof. Moczo predstavil Mgr. Máriu Surovcovú, PhD., ktorá bude od 1.1.2019 asistentkou UČSS.

Diskusia

Ing. Kuzmík upozornil, že systém vzdelávania je uzavretý. Podľa neho by pomohlo, ak by sa na ozdravenie nášho akademického a univerzitného prostredia systém otvoril. To znamená, že na pozície, ktoré majú rozhodovacie kompetencie, by sa v podstatne väčšej miere mali dostať ľudia zvonka, najlepšie zo zahraničia. Prof. Masarik skonštatoval, že internacionalizácia bude nevyhnutnosťou a ako príklad uviedol Fakultu matematiky, fyziky a informatiky UK. Dr. Lacík ocenil prednášku prof. Masarika a navrhol, aby bola prednáška bola medializovaná. Skonštatoval, že systém vzdelávania nie je dobrý a mali by sme sa nahlas ozývať. Prof. Moczo k prednesenému návrhu pripomenul, že materiál, ktorý prof. Masarik pripravil je síce výborný, ale nie je to komplexná štruktúrovaná analýza. Na detailné rozpracovanie návrhov sú jednotlivé pracovné skupiny UČSS. Prof. Luby uviedol, že máme novú infraštruktúru a je teda potrebné vnímať sebareflexiou, kde reálne sme. Podľa jeho názoru okrem neúspešnosti v ERC grantoch nie sme na tom zle. Prof. Urban skonštatoval, že sú potrební špičkoví ľudia, pretože len tí dokážu vytvoriť špičkové prostredie. Špičkové tímy už ohodnotené máme, ale ohodnotenie týchto tímov nie je adekvátne. Podľa jeho názoru by aspoň jeden maturitný predmet mal byť z prírodovedných predmetov. Na záver skonštatoval, že učiteľ na

VŠ by nemal mať dva plné úväzky. Pomerne obsiahly príspevok mal prof. Podlubný, ktorý zhodnotil postavenie vysokých škôl na Slovensku podľa Academic Ranking of World Universities. V tomto hodnotení sa Univerzita Komenského nachádza na pozícii 701-800 a Slovenská technická univerzita na pozícii 801-900. Prof. Podlubný sa dotkol aj problematiky špičkových vedeckých tímov vysokých škôl. Prezentácia prof. Podlubného je zverejnená na webovej stránke UČSS. Na záver svojho príspevku uviedol, že podľa jeho názoru je úloha študentov pri voľbe dekanov a rektorov prehnaná, čo umožňuje manipulovateľnosť senátov. Prof. Fehér pripomenul, že na začiatku milénia bolo vyčlenených cca 20 000 000 Sk na evaluáciu vysokých škôl. Z tejto evaluácie vznikli závery, ktoré boli sformulované do 12 odporúčaní pre VŠ. Jedným z odporúčaní bolo znížiť počet rozhodovacích telies na univerzitách. Celý rozhodovací systém na univerzitách je zlý a treba ho zmeniť. Dr. Majková popísala systém VŠ v Estónsku. Táto krajina má 2 špičkové univerzity, pre ktoré platí osobitný zákon. Diskusný príspevok ukončila otázkou, či je VŠ zákon vhodný pre všetky univerzity. Prof. Moczo podotkol, že je potrebné korelovať čiastkové kroky na zlepšenie kvality VŠ. Prof. Samuely skonštatoval, že na Slovensku je zavedenie totálnej reformy iluzórne. Základným motívom reformy by malo byť dať priestor elite. Potrebujeme presvedčiť politikov, že treba podporiť elitu. Poukázal na fakt, že špičkové tímy na Slovensku sú v porovnaní s ČR horšie financované. Prof. Gömöry nastolil otázku, kde sú naši spoluhráči v skvalitňovaní VŠ. a kto iný by mal mať záujem, ak nie študenti, parlament, či samotné VŠ. Navrhol urobiť prieskum, kto na Slovensku potrebuje kvalitné VŠ. Prof. Šajgalík poukázal na tendencie VŠ na Slovensku, ktoré sú charakteristické hlavne rivalitou a všeobecným znižovaním kritérií. Zdôraznil, že elity v prostredí nášho VŠ nie sú z viacerých dôvodov obľúbené, a nastolil otázku, či vôbec súčasné vedecké elitné tímy svetového rázu na Slovensku budú mať v budúcnosti svojich pokračovateľov. Nakoniec prof. Šajgalík pripomenul, že financovanie elitných vedeckých pracovníkov má súvislosť s výškou priemerného platu občanov SR. Prof. Lichardus odporučil materiál dostupný na stránkach Ministerstva školstva analyzujúci školský vzdelávací systém v Estónsku, ktoré stavia na základoch fínskeho vzdelávacieho modelu, teda na kvalite. Tento fakt sa následne priamo odráža aj na úrovni VŠ v Estónsku.

Následne prof. Moczo bol z časových dôvodov nútený prerušiť diskusiu. Poďakoval prítomným za ich účasť na Valnom zhromaždení, za ich príspevky ako aj plodnú diskusiu, a rozlúčil sa s tými členmi UČSS, ktorí nebudú na Výročnej večeri UČSS.

Zapísala:

prof. RNDr. Oľga Križanová, DrSc., tajomníčka UČSS

Schválil:

prof. RNDr. Peter Moczo, DrSc., predseda UČSS